

TÉT ATTASÉI BESZÁMOLÓ JELENTÉS (2013 – 2014)

BERLIN

Pászti - Márkus Eszter
TÉT szakdiplomata

2014. szeptember 29.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 2013 szeptemberében megalakult német kormány kiemelt prioritásként tekint az oktatás, illetve a kutatás-fejlesztés - innováció területére. 9 milliárd euróval többet fordítanak ezekre a területekre az előző kormányzati ciklushoz képest.

Ebből három milliárd eurót szánnak a kutatás-fejlesztésre. Ezáltal a bruttó nemzeti össztermék 3%-nak erre a célra történő fordítása biztosítottnak látszik, s ennek a 2/3-a továbbra is a gazdasági szférától származik.

Németország innovációs erejét és kutatás-fejlesztési kapacitását tekintve a világ tíz vezető nemzete közé tartozik. K+F+I rendszerének irányításában nem következett be jelentős változás, jelenleg is föderális felépítésű. A tartományi kormányok és a szövetségi kormány kutatáspolitikájának összehangolását továbbra is a szakminiszterek meghatározott időszakonként történő tanácskozása a (Gemeinsame Wissenschaftskonferenz) biztosítja.

2014 a digitális társadalom éve. Számos együttműködő partner támogatja a gazdaság, a tudomány és a civil társadalom világából. A cél az, hogy idén a német társadalom minél nagyobb része kezdjen eszmét cserélni a digitális társadalom jövőjéről. Továbbá ez az év a Törökországgal való tudományos, oktatási és innovációs együttműködések erősítésének az esztendeje is.

A szövetségi állam folytatja a három paktum – a Kutatási és Innovációs Paktum, a Felsőoktatási Paktum és a Kiválósági Kezdeményezés finanszírozását a K+F+I és a felsőoktatás támogatása céljából.

A német szövetségi állam a jövőben tartósan finanszírozhatja a felsőoktatási intézményeket. 2014 júliusában a kormány ugyanis döntött az alkotmány 91b cikkének módosításáról, a jogszabálytervezet elfogadása most van folyamatban. A német tudományos élet további jelentős élénkülése várható ettől a lépéstől. A gazdasági, a tudományos és a társadalmi világ közvetlenül működhet együtt ezután a felsőoktatási intézményekkel.

2014 szeptemberében elfogadták az új Hightech – stratégiát, aktualizálták a kiemelt támogatási területeket és új elemekkel is gazdagították a programot. A fő cél azonban nem változott: erősíteni Németország pozícióját a nemzetközi gazdasági világban és felgyorsítani a tudományos eredményeknek a gyakorlatba való átültetését.

A németországi megújuló energiák támogatására vonatkozó törvény (EEG) reformja kapcsán létrejött a kompromisszum a Németország és az EU Bizottság között: a német fél végrehajtott néhány korrekciót a zöldenergia támogatására vonatkozó törvény reformtervezetén az európai uniós jogszabályokkal való harmonizálás érdekében. Cserében az EU nem forszírozza a 2013 decemberében tiltott állami támogatás gyanúja miatt indított versenyjogi eljárását. A jogszabály 2014. augusztus 1-jén lépett hatályba.

A német kormány elfogadta az elektromobilitási törvényt. Ez az első olyan jogszabály, mely kiváltságokkal ruházza fel az elektromos autók tulajdonosait.

Az ország nagyon jó eredményeket ért el a 7. kutatás-fejlesztési keretprogramban, sikerrátája az EU-átlag felett volt. A Horizont2020 során az elsődleges célja a német partnerek részvételének további növelése. Tapasztalati tőkéje hasznára azonban válhat a többi EU-s

tagállamnak is, különösen az új twinning és teaming programokban és az ERA Chair kezdeményezésben való részvételével.

A német kormány elfogadta országa stratégiáját az Európai Kutatási Térség kiépítéséhez. Ezzel az EU-s tagállamok közül elsőként alkották meg saját eljárásrendjét az európai kutatási politika további mélyítéséhez.

Németország és Magyarország között hosszú évekre visszatekintő kitűnő tudományos és felsőoktatási kapcsolatok léteznek. Az együttműködések szorosabbra fűzését a 2004-es német - magyar közös kutatási és technológiai nyilatkozat nemzeti szinten hivatalosan is megerősítette. A meglévő kooperációk bővítése és újak előidézése mindkét fél fontos célkitűzése.

A TéT-attasé közreműködésével valósult meg a Szegeden épülő Európai Szuperlézer (ELI)-projekt bemutatása a nagykövetségen a német lézeripari közönség számára. További fontos esemény volt a „Horizont2020- új perspektívák és lehetőségek az EU-tagállamok közötti együttműködésre a kutatás-fejlesztés és innováció területén, középpontban a Teaming- és a Twinning – programokkal” c. rendezvény. A cél a magyar-német felsőoktatási, illetve a kis-és középvállalkozói szféra ösztönzése volt, hogy működjenek együtt és pályázzanak közösen a Horizont2020-ban.

Ezenkívül sikeres volt a „Tudomány nem ismer határokat: német-magyar együttműködések a mikrobiológia és az immunológia területén” c., a német-magyar orvostudományi kapcsolatok erősítését szolgáló találkozó is.

2013 őszén a Magyarország és a Fraunhofer Társaság közötti kapcsolatok mélyítése és egy magyarországi Fraunhofer Intézet léterhozása céljából együttműködési nyilatkozatok aláírására került sor a BME és a Fraunhofer IPK, valamint a Fraunhofer FOKUS között.

Továbbá a TéT-attasé figyelemmel kísérte a fogadó ország K+F+I eseményeit, azokról jelentéseket készített és velük kapcsolatban javaslatokat fogalmazta meg a magyar K+F+I és felsőoktatási világ döntéshozói és szereplői számára.

1. Németország K+F+I rendszerének főbb jellemzői

A 2013 szeptemberében megalakult német kormány kiemelt prioritásként tekint az oktatás, illetve a kutatás-fejlesztés - innováció területére. 9 milliárd euróval többet fordítanak ezekre a területekre az előző kormányzati ciklushoz képest.

Ebből az oktatásra összesen 6 milliárd euró áll rendelkezésre: 5 milliárd eurót az iskolák és a felsőoktatási intézmények részére és 1 milliárd eurót a bölcsődék és az óvodák számára különítettek el.

S ebből három milliárd eurót szánnak a kutatás-fejlesztésre. Ezáltal a bruttó nemzeti össztermék 3%-nak erre a célra történő fordítása biztosítottnak látszik, s ennek a 2/3-a továbbra is a gazdasági szférától származik.

A **német szövetségi állam átvállalta a teljes felelősséget a BAföG** („Bundesausbildungsförderungsgesetz” - szövetségi tanulmánytámogatási törvény) **felett.** A

tartományoknál így közel 1, 17 milliárd euróval több marad évente. Megállapodtak az állammal abban, hogy az így **fennmaradt szabadon felhasználható anyagi forrásokat a felsőoktatási intézmények és az iskolák oktatási kiadásaira fordítják.** Ezáltal a felsőoktatási intézmények alapfinanszírozása még javulni fog és **nagyobb mozgásterük nyílik többek között határozatlan idejű professzori állások kialakítására, illetve a tudományos utánpótlás helyzetének a javítására.** A prioritásokat a tartományok szabadon fektethetik le.

Németország innovációs erejét és kutatás-fejlesztési kapacitását tekintve a világ tíz vezető nemzete közé tartozik. Európai viszonylatban a harmadik helyen áll Svédország és Dánia mögött. A német vállalkozók élharcosok az innovatív termékek előállításában és a „Made in Germany” címke nemzetközi szinten is a minőség garanciája. Globalizált világunkban a tudományos és technológiai fejlesztések nem maradnak a nemzeti határok között, hanem éppen ellenkezőleg az országok közötti együttműködések és tapasztalatcserék útján jönnek létre és terjednek tovább.

Az ország K+F+I rendszerének irányításában nem következett be jelentős változás, jelenleg is föderális felépítésű. A tudománypolitika kialakítása során a legfontosabb szerv a Wissenschaftsrat (Tudományos Tanács), melynek tagjai a tudományos intézetek által ajánlott 24 tudósból, a szövetségi állam és a tartományok által javasolt 8 politikusból, a tartományok 1-1 képviselőjéből és a szövetségi kormány 6 képviselőjéből állnak. A Tanács által megfogalmazott elvek szerint a stratégiák megalkotása, a súlypontok lefektetése és a konkrét támogatási programok életre hívása szövetségi szinten a Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztériumhoz tartozik. S ebben szorosan együttműködnek a Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztériummal és konkrét esetekben további szakminisztériumokkal.

A szövetségi kormány és a tartományi kormányok kutatáspolitikájának az összehangolását a szakminiszterek meghatározott időszakonként történő tanácskozása a **(Gemeinsame Wissenschaftskonferenz)** biztosítja.

A szövetségi kormányzat kutatás-fejlesztési és innovációs politikájáról az **„Expertenkommission Forschung und Innovation” (EFI) szakértői csoport** 1998 óta minden évben független szakvéleményt készít, melyet a kancellárnak adnak át. A jelentésre készített válasz kidolgozása az oktatási és kutatási tárca feladata. A kormányzat azonban csak korlátozott mértékben veszi figyelembe a bizottság ajánlásait.

Azokban az etikai, társadalmi, természettudományi, orvosi kutatás-fejlesztési témákban, melyek jelentős (jogi) következménnyel vannak az egyén és az egész társadalom életére, egy másik független szakértői szerv, **az Etikai Tanács** segíti állásfoglalásaival a szövetségi kormányt. Továbbá helyet biztosítanak társadalmi párbeszédnek számára is. 26 tagját a parlament és a kormány fele-fele arányban delegálja.

2006-ban indította útjára a német szövetségi kormány a „Hightech-stratégiát”. Ez volt **az első átfogó, nemzeti innovációs stratégia.** Célja az volt, hogy az ország nemzetközi versenyképességét egy tudásalapú társadalomban növelje, és letegye az elkövetkező évek jólétének az alapjait. Összefogta a kutatás-fejlesztési, a gazdasági és a társadalmi szféra szereplőit, együttműködésre sarkallta őket. **2010-ben továbbfejlesztették,** ekkor kapta a **„Hightech-Strategie 2020”** nevet, majd **2014. szeptember 3-án elfogadták az új Hightech – stratégiát.** Aktualizálták a kiemelt támogatási területeket és új elemekkel is gazdagították a

programot. A fő célkitűzés azonban nem változott: erősíteni Németország pozícióját a nemzetközi gazdasági világban és **felgyorsítani a tudományos eredményeknek a gyakorlatba való átültetését. Az alábbi hat kutatási témakört részesítik kiemelt támogatásban:** digitális gazdaság és társadalom, fenntartható gazdaság és energia, innovatív munkaerőpiac, egészséges élet, intelligens közlekedés és biztonság.

A stratégia ún. „**jövőprojektjein**” („**Zukunftsprojekten**”) keresztül nagyívű társadalmi és technológiai fejlesztési célokat tűz ki és azokhoz konkrét kutatási és innovációpolitikai irányelveket határoz meg. **A tíz jövőprojekt:** Szén-dioxidmentes, energiahatékony és klímabarát városok ; Az energiafelhasználás intelligens átalakítása ; Megújuló energiaforrások használata a kőolaj helyett ; Egyénre szabott gyógyítási terápia ; Célzott egészségmegőrzés és ezt elősegítő táplálkozás ; Időskori ápolás ; Fenntartható mobilitás ; Biztonságban a digitális világban ; Internetalapú szolgáltatások a gazdasági szférában ; Ipar 4.0. (Megjegyzés: a jövőprojekteket 2010-ben határozták meg.)

A német állam nagy hangsúlyt fektet a gazdasági (elsősorban a kis-és középvállalkozók) és a tudományos szféra közötti kooperációk erősítésére. Ennek következtében egyre több felsőoktatási intézmény és egyetemen kívüli kutatási intézet dolgozik együtt kis-és középvállalkozásokkal. Jelenleg **15 csúcsklaszter és 68 innovációs klaszter van a „go-cluster” kezdeményezésben, valamint több mint 240 kis-és középvállalkozás a ZIM-programban (Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand)** vesz részt regionális partnerségi együttműködésekben.

Az 1954-ben a szövetségi kormány által életre hívott **Kutatási Egyesületek Szövetsége (Allianz von Forschungsvereinigungen- AiF)** a gazdasági, tudományos és állami partnerekkel együtt támogatja a különböző stádiumú innovációs ötleteket. Széleskörű eszköztárak van az egész értéklánc mentén, kezdve az alapkutatástól a céges termékek, szolgáltatások megvalósításáig. A szervezet központi része az **Industrielle Gemeinschaftsforschung (IGF)**. A vállalkozók nyomon követik az adott kutatási tevékenységet, amely az ő igényeik és érdekeik figyelembe vételén alapul. A program középpontjában itt is a kis-és középvállalkozók állnak.

A szövetségi állam különböző paktumokkal is támogatja a K+F+I és a felsőoktatás finanszírozását.

Továbbra is fontos szereppel bír a „**Kutatási és Innovációs Paktum**” („Pakt für Forschung und Innovation”), mely a K+F országos intézményei (kutatóhálózatok, ezek intézetei, valamint az egyetemi kutatást támogató szervezetek) számára ötéves periódusban évente növekvő költségvetési támogatást biztosít.

Ide tartoznak az **egyetemen kívüli kutatóintézetek** a Helmholtz Társaság, a Max Planck Társaság, a Leibniz Társaság, a Fraunhofer Társaság és az egyetemi kutatásokat támogató „**Deutsche Forschungsgemeinschaft**”.

2014 végéig el kell készülnie az új programnak és a tervezett intézkedések forgatókönyvének. A jelenlegi paktum ugyanis 2015 végén véget ér és az intézeteknek szükségük van a pénzügyi és szakmai háttér biztosítására zavartalan működésük és a magas szintű szakmai munkájuk végzése érdekében.

A „**Kiválósági kezdeményezés**” („Exzellenzinitiative”) 2005 óta fontos állami eszköz a német felsőoktatási intézmények oktatási és kutatási színvonalának nemzetközi szintű erősítésében és a hagyományosan szép eredményekkel bíró alapkutatás támogatásában. 2012-ben indították útjára a második támogatási periódust 2, 7 milliárd euró összeggel. 2017-ig összesen 45 doktori iskola, 43 kiválósági klaszter és 11 jövőbeli fejlesztésekre vonatkozó terv kerül támogatásra, összesen 44 felsőoktatási intézményben.

A jelenlegi kiválósági kezdeményezés 2017-ig van életben. Az elkövetkező években fogják kidolgozni a menetrendet arra vonatkozóan, hogy mi lesz a jelenlegi kedvezményezettek sorsa, illetve hogyan történik a jövőben az intézmények kiválósági alapon történő támogatása.

A „Felsőoktatási paktum” („**Hochschulpakt**”) arra hivatott, hogy az egyetemeket/főiskolákat az őket érintő (jövőbeni) kihívásokra felkészítse. Az elkövetkező években a tanulóyaikat megkezdő fiatalok száma jelentősen növekedni fog. Ezenkívül a kutatás-fejlesztés területén az intézmények profilja megerősítésre szorul a nemzetközi versenyben való jó eredmények eléréséhez.

A szövetségi állam 2011 és 2015 között közel 7 milliárd euróval támogatja a kezdeményezést, s ehhez jön még a tartományok hozzájárulása. 2015-2018 között a központi kormányzat 2, 7 milliárd eurót állít rendelkezésre.

A szövetségi állam a jövőben is finanszírozza a paktumokat. Ezenkívül az egyetemen kívüli kutatások megnövekedett támogatási részét a jövőben egyedül finanszírozza.

A K+F+I támogatások legnagyobb részének az odaítélése továbbra is **direkt projekt támogatás** útján, nyílt pályázati formában történik. A nyertes pályázók a projektköltség 50%-át igényelhetik vissza (állami költségvetésű intézményeknél ez 100 % is lehet). Emellett létezik kb. 10%-os részesedéssel a K+F+I munka általános ösztönzését célzó indirekt projektek támogatása is.

Az adminisztratív lebonyolítást ún. „**Projekträger**” **szervezetek** látják el, melyek a pályázóknak a kiírásokat érintően konzultációt és tanácsadást is végeznek. Témakörök szerint, **az adott tudományterület legfontosabb kutatóintézeteiben kapnak helyet.** A pályázatot a szövetségi oktatási és kutatási minisztérium hirdeti meg, meghatározva, hogy mely projektszervezet az illetékes. A pályázóknak a megadott társasággal kell felvenniük a kapcsolatot és oda is kell benyújtaniuk a pályázatot elektronikus úton és a rendszerben folyamatosan nyomon is követhetik saját beadványuk útját. A szervezet végezteti a pályázatok elbírálását. Elsősorban a telephelyen található kutatóintézet személyi állományából választják ki a szakértőket és meghatározott összeghatárig a minisztérium képviselőjében a pályázattal kapcsolatos döntéseket is elláthatják. Nincs önálló bevételük, a minisztérium finanszírozza őket.

A direkt projekt támogatás mellett hasonló súllyal szerepel az **országos kutatóhálózatok intézményi támogatása**, melynek költségeit meghatározott kulcs szerint a szövetségi állam és a tartományok közösen fedezik. **Ide sorolható:** a nagyberendezéseket működtető Helmholtz Társaság 16 intézete, az alapkutatást végző Max Planck Társaság 80 intézete, az alkalmazott kutatást végző Fraunhofer Társaság 59 intézete és a szerteágazó kutatási spektrumú Leibniz Társaság 83 intézete.

A társaságok finanszírozása az alábbi módon történik:

- a Helmholtz - Társaság esetében 90%-ban a szövetségi kormányzat, 10%-ban az intézet székhelyéül szolgáló tartomány,
- a Max Planck- Társaság esetében 50%-ban a szövetségi kormányzat, 50%-ban az intézet székhelyéül szolgáló tartomány,
- a Leibniz - Társaság esetében 50%-ban a szövetségi kormányzat, 37,5 %-ban az intézet székhelyéül szolgáló tartomány és 22, 5-ban a többi tartomány
- a Fraunhofer - Társaság esetében 90%-ban a szövetségi kormányzat, 10%-ban az intézet székhelyéül szolgáló tartomány állja a költségeket.

A rendszer részét képezik a vállalkozások támogató alapítványai is, melyek létrehozása **adózási szempontból kedvező a cégek számára**. Ezért sok, elsősorban nagyvállalat dönt úgy, hogy alapítvány útján finanszíroz kutatási projekteket. Közülük érdemes kiemelni a „Stifterverband für die Deutsche Wissenschaft” és Volkswagen alapítványokat.

Az országban **több akadémia** is található. Rendhagyó módon azonban nem tartozik hozzájuk kutatóintézet, kutatási tevékenységet nem látnak el. Fő feladatuk a tudományos kutatásokat támogató párbeszédök ösztönzése a civil és a tudományos világ között, valamint a tudománypolitikai döntések szakmai támogatása. **A német akadémiák közös képviselője a „Leopoldina” hivatott.** A szövetségi és a tartományi kormányok együttesen látják el a finanszírozásukat.

2. Jelentősebb események a K+F+I területén a fogadó országban

A Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium (BMBF) 2000-ben újjára indított kezdeményezésével minden évet egy-egy tudományos témának szentelnek. **2014 a digitális társadalom éve.** Számos együttműködő partner támogatja a gazdaság, a tudomány és a civil társadalom világából. **A cél az, hogy idén a német társadalom minél nagyobb része kezdjen eszmét cserélni a digitális társadalom jövőjéről.** A tudományos év alatt konferenciák, kiállítások, versenyek, tudományos beszélgetések és előadások teszik ki a programok széles skáláját.

A német szövetségi állam a jövőben tartósan finanszírozhatja a felsőoktatási intézményeket. 2014. júliusában a kormány döntött az alkotmány 91b cikkének módosításáról, a jogszabálytervezet elfogadása most van folyamatban. A német tudományos élet további jelentős élénkítése várható ettől a lépéstől. A gazdasági, a tudományos és a társadalmi világ közvetlenül működhet együtt ezután a felsőoktatási intézményekkel. Jelenleg ugyanis az állam és a tartományok „csak” az egyetemeken kívüli kutatási intézeteket tudják közösen támogatni, míg a felsőoktatási intézményeket eddig csak időlegesen és meghatározott tématerületekre szorítkozva segíthette a szövetségi kormány, intézményi szinten pedig egyáltalán nem. **Az egyetemek/főiskolák tekintetében ugyanis a tartományok rendelkeznek szabályozási hatáskörrel és ez a jövőben is így marad.**

Vezetőváltások történtek az **egyetemen kívüli kutatási intézethálózatok** élén.

A **Leibniz Társaság** élén **Matthias Kleiner**, a „Deutsche Forschungsgemeinschaft” 2007-2012 közötti elnöke váltotta Karl Ulrich Mayert.

Matthias Kleiner - a Leibniz - kutatási szövetségek (Leibniz - Forschungsverbände), melyek különböző intézetek közötti interdiszciplináris programokat ösztönöznek, és a

„WissenschaftsCampi” kezdeményezés, mely az egyetemen kívüli kutatási intézetek és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködésre buzdít -, sikerén felbuzdulva **új Leibniz-intézeteket kíván létrehozni az egyetemeken belül.** Fontosnak tartja a **Leibniz Társaság láthatóságának nemzeti és nemzetközi szinten való növelését.** Ezenkívül **erősíteni kívánja az intézetek versenyképességét,** azáltal hogy **nagyobb autonómiát ad nekik.**

Az év elején három intézménnyel is bővült a Leibniz- Társaság: Interaktív Tananyagok Intézete (Institut für Interaktive Materialien), Aachen, Oktatási Folyamatok Intézete (Institut für Bildungsverläufe), Bamberg és a Fotonikus Technológiák Intézete (Institut für Photonische Technologien), Jéna.

A Max Planck Társaság is új vezetőt kapott Martin Stratmann személyében. Az új elnök **kiemelten támogatja az Európai Kutatási Térség további erősítését** az Amerika, Ázsia és Európa közötti tudományos és gazdasági versenyben való jó szereplés elősegítéséért. **Továbbá nagy figyelmet kíván fordítani a Közép-Kelet-Európával való kapcsolataik szorosabbra fűzésére.** Intézeteit vonzóvá kívánja tenni a fiatal kutatók körében, hangsúlyt helyez a tehetséggondozásra.

A németországi megújuló energiák támogatására vonatkozó törvény (EEG) reformja kapcsán létrejött a kompromisszum a Német Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium és az EU Bizottság között: a német fél végrehajtott néhány korrekciót a zöldenergia támogatására vonatkozó törvény reformtervezetén az európai uniós jogszabályokkal való harmonizálás érdekében. Cserében az EU nem forszírozta a 2013 decemberében tiltott állami támogatás gyanúja miatt Németország ellen indított versenyjogi eljárását, amely az elmúlt években alkalmazott német gyakorlat (pl. az acél-, az alumínium-, és a vegyiparban tevékenykedő vállalatok részére biztosított EEG-járulék alóli mentesülés, speciális kedvezmények) vizsgálatára irányult. **Az új jogszabály 2014. augusztus 1-től hatályossá vált.**

2014. szeptember 24-én a német kormány elfogadta az elektromobilitási törvényt. Ez az **első olyan jogszabály, mely kiváltságokkal ruházza fel az elektromos autók tulajdonosait.** Pl. fenntartott parkolóhelyek az elektromos töltők mellett, alacsonyabb árú parkolójegyek és behajtási engedély olyan területekre, melyek kiemelt védelemben részesülnek a zaj-és károsanyag kibocsátás elkerülése érdekében. **Németország ezzel újabb lépést tett az energia fordulata („Energiewende”) útján, mellyel a fenntartható és megújuló energiahordozók felhasználásának növelése mellett tette le a voksát.**

A német szövetségi kormányzat és Szászország tartománya megállapodott, hogy az európai **ECSEL (Electronic Components and Systems for European Leadership)** kutatási programban való német részvételt összesen 400 millió euróval támogatják.

A Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium (BMBF) a tengeri és sarkkörüli kutatásokra évente kb. 35 millió eurót költ. Ehhez jönnek még a Helmholtz Társaság és a Leibniz Társaság évi 200 millió eurós hozzájárulásai. A német kormány az új **„Tengeri és sarkkörüli kutatások a fenntarthatóság érdekében” (MARE:N)** c. keretprogramja előreláthatólag 2015-ben lát napvilágot.

A **„Nap” („Sonne”) névre keresztelt új multidiszciplináris kutatóhajó** 40 tudós és műszaki szakember szállítására alkalmas. **12 000 méter hosszú dróttal és kábellel rendelkezik,** ami először teszi lehetővé az óceán alsó rétegeiben való kutatómunkát és

mérések elvégzését. Modern dízelmotorok biztosítják a hajó zaj-és károsanyag kibocsátásának az alacsony szintjét. A hajótest optimális formája gondoskodik a hajtóanyagfogyasztás csökkenéséről. **Jelenleg Németország birtokában van a világ legmodernebb kutatóhajója.**

2017-ben nyitja meg kapuit „A Jövő háza” nevet viselő intézmény **Berlinben.** Célja, hogy lehetőséget teremtsen a politika, a tudomány, a gazdaság és a civil társadalom képviselői számára, hogy a tudománynak a jövő szempontjából fontos témáiról eszmét cseréljenek és azok alakításában részt vegyenek.

3. Németország kétoldalú és az EU-n kívüli multilaterális TÉT kapcsolatai

A német kormány ösztönzi a tudomány és a kutatás-fejlesztés nemzetköziesítését és a következő négy fő célkitűzését kívánja megvalósítani ezen a téren a ma is érvényben lévő **2008-as nemzetköziesítési stratégiája alapján:**

- **a kutatási együttműködések erősítése:** a német kutatóknak még intenzívebben kell együttműködniük a világ csúcskutatóival. Németországnak elsősorú célponttá kell válnia a világ vezető kutatói és egyetemi hallgatói számára.
- **az innovációs fejlesztési lehetőségek feltárása:** a német vállalkozók gyarapítsák kapcsolataikat a világ vezető Hightech-központjaival és kutatási intézeteivel.
- **a fejlődő országokkal való kapcsolatok erősítése:** az oktatás és a kutatás, illetve a tudományos együttműködések terén az új tudományos és gazdasági központokkal tudományos-technológia együttműködések (TÉT - pályázatok) és kutatás- fejlesztési projektek megvalósítása. Németország ma már inkább az EU-n kívüli országokkal ír ki közös TÉT – pályázatokat és indít kétoldalú K+F projekteket, mint Argentína, Törökország, Új-Zéland, Brazília, Chile, USA, Kanada, illetve India.
- **nemzetközi felelősségvállalás és a globális társadalmi kihívások kezelése:** Németország kutatási és innovációs potenciáljával hozzájárul a világ klímaváltozással, természeti erőforrásokkal, egészségügyi problémákkal, biztonságpolitikai és migrációs kérdésekkel összefüggő problémáinak a megoldásához.

2013-ban a német Külügyminisztérium 276 millió euróval támogatta a tudományt és a kutatás-fejlesztést. A minisztérium partnerei a külpolitika területén közel 25 intézet és szervezet, többek között a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD), az Alexander von Humboldt Alapítvány, a Goethe Intézet és a Német Archeológiai Intézet.

„ A külpolitikai kezdeményezés” a német kormány nemzetköziesítési stratégiájának az egyik építőeleme, mely figyelembe vesz regionális és tartalmi súlypontokat is. A német külpolitika egyik vezérgondolata, hogy a kutatás jelentős mértékben hozzájárul az interkulturális megértéshez és a krízisrégiók stabilizálásához. **A 2009-ben indult kezdeményezéssel a Külügyminisztériumnak az volt a célja, hogy a világ minden részén megbízható tudományos partnerekre tegyen szert.** A nemzetközi információcsere ugyanis hozzájárul a más társadalmak és kultúrák megértéséhez és egy globális kapcsolati hálót teremt a tudomány és a kutatás-fejlesztés területén, segíti a társadalmi kihívások, mint a klímaváltozás, az energiaéhség kezelését.

Németország támogatja a felsőoktatási hallgatói és kutatói cserét azzal a céllal, hogy a fiatalok tudományos és kulturális képzettségének, szaktudásának a növekedéséhez hozzájáruljon. Ezt a feladatot a közvetítőszervezetei útján látja el. Ezek közül a legnagyobb

és a legfontosabb a **Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD)**, amely minden ország és szakterület felé nyitott. Közel 600 000 német állampolgárnak nyílt lehetősége az elmúlt ötven évben a DAAD-ösztöndíjjal szakmai gyakorlatra, tanulmányi és kutatói tartózkodásra külföldön és rengeteg külföldi állampolgárnak pedig a németországi időtöltésre. Ezenkívül az **Alexander-von-Humboldt Alapítvány (AvH)** a tehetséges és kiváló kutatási eredményekkel bíró külföldi tudósok német egyetemeken való meghatározott idejű kutatási tevékenységét finanszírozza.

A New Yorkban, Moszkvában, São Paolóban, Új - Delhiben és Tokióban működő német **Tudományos - és Innovációsházak (DWIH)**, valamint a **kairói Német Tudományos Centrum** a német tudományos és kutatás-fejlesztési eredményeket hivatottak népszerűsíteni szerte a nagyvilágban. Ők hangolják össze a különböző német tudományos szervezetek kirendeltségeinek, a K+F vállalkozók és a felsőoktatási intézmények irodáinak a tevékenységét az egyes országokban.

Oroszországban, Thaiföldön Chilében és Kolumbiában „**Kutatási és Oktatási Kiválósági Központok**” erősítik a fenntartható együttműködést a német felsőoktatási intézmények és külföldi partnerintézményeik között a régióban. A céljuk, hogy a kiváló külföldi tudósokat és az ott folyó csúcskutatást a német tudományos törekvésekkel összekössék.

2014 a Törökországgal való tudományos, oktatási és innovációs együttműködések erősítésének az éve is. Napjainkban már számos egyetemi partnerkapcsolat létezik a két ország között és intenzív tudományos kooperáció folyik. Ezt kívánják tovább ösztönözni. A német-török tudományos év azonban nemcsak a tudományos közegnek szól: Németországban közel három millió ember él török gyökerekkel. **A tudományos év súlypontjai: kulcstechnológiák** (pl.: infokommunikációs technológiák, termelési technológiák, nanotechnológia, kémiai és fizikai technológiák, mobilitás, közlekedés, logisztika, egészségügyi kutatások (beleértve a biotechnológiát) ; **globális változások meghatározott területeken** (pl: megújuló energiák, energiahatékonyság, élelmezés és mezőgazdaság, környezetvédelmi technológiák, klímaváltozás, klímavédelem és szennyvízmenedzsment) ; humántudományok a társadalmi kihívások kezelésére (pl.: demográfia, dievrzítás, migráció)

Az „**Afrika – Stratégia**” a 2014-2018 közötti időszakra szól. Középpontjában közös kutatási és szakképzési projektek, valamint tudományos együttműködések állnak. Emellett kiemelt cél az afrikai országok kapacitásépítése, kutatóközpontok létrehozása és a tehetséges fiatalok támogatása.

Az **Ázsia-Európa Találkozó (ASEM) oktatási folyamata** erősíti az együttműködést Európa és Ázsia között a felsőfokú oktatás és a szakképzés területén. A 49 tagállam szakminisztere, az Európai Bizottság képviselője és a szervezet titkársága kétévente találkozik a jövőre vonatkozó célok meghatározása érdekében. A Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium (BMBF) ASEM oktatási titkársága Bonnban székelt, a DAAD-nál és koordinálta ezt a dialógust 2009 és 2013 között. A következő négy évben az oktatási titkárság feladatkörét Indonézia látja el.

A **Német Akadémiai Nemzetközi Hálózatnak (GAIN - German Academic International Network)** közel 4500 tagja van. Fontos fórum a **német tudósok számukra az Észak-Amerikában való kapcsolatépítésre** és elősegíti az információáramlást az európai és az észak-amerikai kontinens között.

Dél-Amerikában Brazíliával, Argentínával és Chilével a legerősebbek a kapcsolatok. Bilaterális tudományos és technológiai megállapodások léteznek az országok között. Továbbá egyetemi hallgatóik is egyre nagyobb arányban választják Németországot (célzott programok keretén belül) külföldi szemesztereik színhelyéül.

Az Európában belüli bilaterális kapcsolatokban Franciaország az egyik legfontosabb partner. 2014 februárjában a 16. német-francia miniszteri tanácson a két ország megállapodott abban, hogy a K+F+I területén stratégiai kapcsolataikat bilaterális és európai szinten egyaránt tovább mélyítik.

Mindketten fontosnak tartják a szakképzés területén együttműködésük erősítését és ösztönzik felsőoktatási, valamint kutatási intézeteiket a közös munkára, a hallgatói, oktatói cserére. A **Német-Francia Főiskola (DFH)** fontos eszköz ebben. Kutatási együttműködések leggyakrabban az energia és a humán - valamint a társadalomtudományok valósulnak meg. Itt meg kell említeni a **berlini német-francia „Centre Marc Bloch” társadalomtudományi kutatóintézetet**, melyet 1992-ben hívtak életre.

Nagy Britanniával szintén erősek a tudományos és K+F kapcsolatok, amelyek azonban elsősorban a kutatók személyes ismeretségein, együttműködésein alapulnak. 1997 óta minden évben megrendezik a berlini Műszaki Egyetemen (TU Berlin) a „**Queen’s Lecture**” c. rendezvényt, **melyen egy neves brit kutató tart előadást szakterületéhez kapcsolódóan.** Az idei év eseményeinek sorából érdemes kiemelni, hogy a **hannoveri CeBIT-en** a világ egyik, s Európa legnagyobb nemzetközi informatikai szakvásárán a partnerország Nagy-Britannia volt. A rendezvényen résztvevő **David Cameron**, brit miniszterelnök **arra buzdított**, hogy az új technikai forradalom kezdetén **működjenek együtt és a brit feltalálói szellemet egyesítsék a német ipari kultúrával.**

Lengyelországgal a közös történelmi múltra való tekintettel szinte minden tudományterületre kiterjedő és szoros az együttműködés. Alapja az **1989-es tudományos és technológiai együttműködésről szóló megállapodás és közös bizottságuk két évente találkozik** a célok, súlypontok, tevékenységek meghatározása érdekében. 2014-ben már a **25. évfordulóját** ünnepelhetik az együttműködésnek. A **kapcsolatok elmélyítésének betetőzését** a 2008-ban Frankfurt Oder-ban létrehozott **Német-Lengyel Tudományos Alapítvány** jelentette. A szervezet elsősorban közös társadalom, kultur-, jog, bölcsész-, és gazdaságtudományi projekteket támogat a két nép közös történelmi hagyományainak a feltárására.

4. Németország kapcsolata az EU-val a K+F+I területén

A német **„Hightech-stratégia”** szorosan összekapcsolódik az európai növekedési politikával. **Hatással volt az „Európa 2020” kezdeményezés kidolgozására**, amivel az Európai Bizottság és az Európai Tanács az oktatást, a kutatást és az innovációt támogatja.

Az Európai Unió új kutatás-fejlesztési és innovációs keretprogramja, a **Horizont2020** a legfontosabb eszköz az Innovációs Unió célkitűzéseinek a végrehajtásához. Az „Európa2020” eme zászlóshajójának a feladata Európa versenyképességének a javítása. **Németország a keretprogram közel két éves előkészítő munkájában nagymértékben kivette a részét.**

Az ország kiváló eredményeket ért el a 7. keretprogramban, a német partnerek vettek részt a legtöbb pályázati kiírásban. **Sikerrátája az EU-átlag felett volt, több mint 3150 részvétellel, összesen 6,5 milliárd euró támogatást mondhat magáénak.**

A német résztvevők az infokommunikációs technológiák, az ERC, a Marie Curie Akciók, az Egészségügy, a Nanotechnológiák, anyagok és új gyártási technológiák valamint a Közlekedés, beleértve a repüléstechnikát tématerületekben voltak a legsikeresebbek.

Fő céljuk a Horizont2020-ban a német partnerek részvételének további növelése a 7. keretprogramhoz képest. Itt érdemes kiemelni az alábbi tématerületeket: az „Európai Kutatási Infrastruktúrák” prioritást, a Marie Skłodowska Curie Akciókban (MSCA) való részvétel támogatását és a harmadik országokkal való együttműködés ösztönzését. **Ezek a pontok a német kormánynek az Európai Kutatási Térség kiépítését elősegítendő stratégiájában is le vannak fektetve.**

Megszerzett tapasztalati tőkéje hasznára válhat többi EU-s tagállamnak is. A Horizont2020 új twinning és teaming programjának, az ERA Chair kezdeményezéssel együtt az a célja, hogy a tudományos kiválóságot és az innovatív kapacitást növelje a 2004 után csatlakozott tagállamokban. **A német szervezetek fontos és aktív szerepet játszhatnak ebben mint tapasztalt partnerek.**

Németországban a kis-és középvállalkozások adják a K+F ráfordítások 2/3-át. Ezért az ország fontos érdeke, hogy a kis-és középvállalkozók nagyobb számban vegyenek részt keretprogramos pályázatokban. Örülnek tehát annak, hogy a KKV-k részvételének ösztönzése, találkozik az EU-s akarattal is.

2014. július 16-án a német kormány elfogadta országa stratégiáját az Európai Kutatási Térség kiépítéséhez. Ezzel Németország az EU-s tagállamok közül elsőként alkotta meg saját eljárásrendjét az európai kutatási politika további mélyítéséhez. Az elfogadott stratégia a politikai irányvonalak és célok mellett nemzeti ütemtervként is szolgál és konkrét intézkedési javaslatokat tartalmaz.

Az Erasmus+, az EU új oktatási és sport programja fiatalok számára, mely felváltja az „élethosszigtartó tanulás” programját és integrálja a „Fiatalok akcióban” programot, valamint az EU harmadik országok felé irányuló nemzetközi felsőoktatási programját. Németország ebben a keretprogramban is jó eredményeket szeretne elérni, részvételét növelni kívánja.

Az Európai Szociális Alapból 2007-2013 között 380 millió euró állt a Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium (BMBF) rendelkezésére. A hazai társfinanszírozással az összérték kb. 700 millió eurót tett ki.

Németország az EU-s országokkal való együttműködései során a Horizont2020-ban való együttműködést részesíti előnyben és ezáltal csökkentek a kétoldalú együttműködései ezekkel a nemzetekkel.

5. A fogadó ország és Magyarország K+F+I együttműködései

Németország és Magyarország között hosszú évekre visszatekintő kitűnő tudományos és felsőoktatási kapcsolatok léteznek. Az együttműködések szorosabbra fűzését a 2004-es német - magyar közös kutatási és technológiai nyilatkozat nemzeti szinten hivatalosan is

megerősítette. A meglévő kooperációk bővítése és újak előidézése mindkét fél fontos célkitűzése.

A felsőoktatási és kutatóintézetek közötti K+F+I együttműködésekben nagy szereppel bírnak a szakmai ismeretségeken, kapcsolatokon alapuló együttműködések. Az Európai Unió pályázatain is eredményesek az ilyen alapon működő német-magyar partnerek.

Számos Magyarországon leányvállalattal rendelkező **német vállalat** (Pl.: Siemens, Audi, Knorr-Bremse, Bosch,) **K+F részt üzemeltet hazánkban.**

Rengeteg együttműködés létezik **német és magyar felsőoktatási intézmények között**, gyakoriak a **hallgatói és a kutatócserék**, valamint számos egyetem/főiskola kettős diplomát eredményező közös képzést valósít meg. Itt ki lehet emelni a a Semmelweis Egyetem (SE) és a hamburgi Asklepios Klinikák Csoport által életre hívott Asklepios Campus Hamburg intézményt. A Semmelweis Egyetem német nyelvű általános orvosi képzésében részesülő hallgatóknak lehetőségük van az elméleti képzés után a klinikai részt a Hanza-városban elvégezni a budapesti egyetem tanrendjét követve. Tanulmányaik befejezésekor a diákok magyar orvosi diplomát kapnak kézhez.

Különböző ösztöndíjprogramok segítik a két ország közötti tudományos információcserét és a kapcsolatok élénkítését. A **Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD)** programjai révén számos magyar egyetemi hallgató és kutató tölthet néhány hónapos/éves időszakot német felsőoktatási/kutatási intézményben. Remek alkalom ez a karrierépítésre, nemzetközi tudományos kapcsolatok kiépítésére. Minden évben 15-20 magyar kutatónak sikerül az **Alexander von Humboldt Alapítvány** jóvoltából kutatási ösztöndíjban részesülnie és német felsőoktatási/kutatási intézetben tapasztalatot szereznie. A Humboldt-ösztöndíjasok visszatérve hazájukba gyakran jelentős politikai és/vagy tudományos karriert futnak be.

A Magyar Tudományos Akadémia több rendes tagja Németországban él és itt öregbíti hazánk tudományos hírnevét.

2010-ben létrejött az **első magyar Fraunhofer – intézmény** (Fraunhofer PMI) az MTA-SZTAKI és a stuttgarti Fraunhofer IPA intézet együttműködésével, mely azóta is biztosítja a Fraunhofer-modell jelenlétét Magyarországon.

2012-ben megalakult a „**Gábor Dénes Társaság a Tudományos Együttműködésért**” Berlinben, mely erősíti a két ország tudományos és társadalmi kapcsolatait, valamint ösztönözi a Németországban élő magyar származású professzorok, kutatók együttműködését találkozókat, rendezvények szervezésén keresztül.

6. A Tét-attasé tevékenysége

A beszámolási időszak kezdetén a Tét-attasé idejének jelentős részét tette ki a német tudományos, K+F+I és felsőoktatási világának széleskörű megismerése és szervezeteinek a képviselőivel való találkozója, hosszú távú kapcsolatépítése.

A Tét – attasé elnökségi tagja a különböző országokból Németországba akkreditált tudományos és technológiai attasék körének. A kör szakmai megbeszéléseket folytat és találkozókat szervez a német tudományos és technológiai és politikai világ szereplőivel.

A szakdiplomata számos **szakmai és kapcsolatépítő találkozó és konzultáció létrejöttét segítette elő**. Hozzájárult magyarországi egyetemek és kutatóintézetek németországi partnerkereséséhez, valamint német egyetemek kutatási témájú magyarországi kapcsolatépítéséhez.

Folytatódott a **Németországban élő magyar tudósok felkutatása és a magyar-német TÉT együttműködések építésébe való bevonásuk**, illetve a további lehetőségeknek a megvizsgálása.

A beszámolási időszak alatt **több tudományos és kutatás-fejlesztési rendezvény a TÉT-attasé hatékony közreműködésével valósult meg** a berlini magyar külképviseleten.

2013 októberében a német optikai és a lézer szektorban tevékenykedő kutatók és vállalkozók részletes tájékoztatást kaptak a Szegeden épülő **Európai Szuperlézer (ELI) projektről** és hasznos információkhoz jutottak a projektbe való bekapcsolódási lehetőségekről az ELI- HU Nonprofit Kft. képviselőitől.

Részt vett a **BME és a Fraunhofer IPK és a Fraunhofer FOKUS intézetek közötti együttműködési megállapodások előkészítésében**, melyek célja az volt, hogy elősegítsék Magyarország és a Fraunhofer Társaság közötti kapcsolat erősítését és hozzájáruljanak új magyarországi Fraunhofer intézet létrehozásához.

2013 novemberében került sor a nagykövetség épületében a **11. Heinrich Teller -előadásra**. A 2008-ban elhunyt nagyírú bőrgyógyász professzor tiszteletére rendezik meg minden évben a róla elnevezett előadást, melyet az est szónoka tart, akit ebből az alkalomból oklevéllel tüntetnek ki.

A magyarországi startupok fogadóországbeli kapcsolatépítéseinek támogatása a TÉT-attasé kiemelt célkitűzése. Ezt a célt szolgálta a beszámolási időszak alatt megvalósított **Innovációs Fórum**, mely a gazdasági szakdiplomatakkal közös szervezésben jött létre. A rendezvény elérte célját: felhívta a német befektetői közösség, a kockázati tőke-társaságok, az inkubátorházak, valamint a német innovációs és egyetemi közösség figyelmét arra, hogy érdemes Magyarországgal számolni a start-up világban.

Történelem-és jogtudományi szempontból a magyar alkotmányfejlődés bemutatása és annak a német jogász, valamint politikai szférával való megismertetése fontos feladat. 2014 tavaszán **Dr. Hamza Gábor, az ELTE professzora „Magyarország Európában” c.** történeti áttekintést adott a magyar jogfejlődésről, kezdve az 1222-es Aranybullával, majd beszámolt a 2012-es Alaptörvény életre hívásának körülményeiről. Ezután ismertette a résztvevőkkel annak szerkezeti felépítését.

A **„Horizont2020- új perspektívák és lehetőségek az EU-tagállamok közötti együttműködésre a kutatás-fejlesztés és innováció területén, középpontban a Teaming- és a Twinning – programokkal” c.** esemény célja az volt, hogy ösztönözze a felsőoktatási, illetve a kis-és középvállalkozói szférában a magyar és a német partnereket az együttműködésre és a közös pályázásra a Horizont2020-ban.

A **„Tudomány nem ismer határokat: német-magyar együttműködések a mikrobiológia és az immunológia területén” c.**, rendezvény a német-magyar orvostudományi kapcsolatokat erősítését szolgálta.

2014 júliusában zajlott a Semmelweis Egyetem (SE) és a hamburgi Asklepios Klinikák Csoport által életre hívott **Asklepios Campus Hamburg diplomaátadó ünnepsége**. A rendezvényen a magyar egyetem és a német klinikahálózat közös képzésének harmadik évfolyama vette át tanulmányainak gyümölcsét.

A Tét-attasé részt vesz a **német egyetemekkel, kutatási intézetekkel való kapcsolattartásban** és ellátja a különböző tudományos, kutatás-fejlesztési, innovációs rendezvényeken a nagykövetség szakmai szintű képviselőjét.

Tevékenységének fontos részét képezi a **fogadó ország K+F+I eseményeinek a figyelemmel kísérése és azokról jelentések készítése**, javaslatok megfogalmazása a magyar szereplők, döntéshozók számára.

A digitális világ térhódításából fakadó kötelezettségeknek megfelelően a fontosabb magyar tudományos hírekről, illetve a **nagykövetségen megrendezésre kerülő kutatás - fejlesztési-innovációs eseményekről tájékoztatás nyújtása a közösségi oldalakon, mint a nagykövetség Facebook, illetve Twitter felülete**. Ezáltal még szélesebb társadalmi kör számára tudjuk az információkat eljuttatni.

A nagykövetség munkamegosztása alapján a Tét-attasé munkakörébe tartoznak **az oktatási, felsőoktatási és egészségügyi témakörök**. Itt különösen érdemes kiemelni az érdeklődő fiatalok számára nyújtott tanácsadást a magyarországi német nyelvű orvostudományi képzéssel kapcsolatos tudnivalókról.

7. Javaslatok a fogadó ország és hazánk közötti K+F+I kapcsolatok fejlesztésére

Kiemelt tevékenységnek tekinthető a német-magyar partnerek (egyetemek, kutatóintézetek, kkv-k) **egymásra találásának elősegítése** rendezvényeken, szakmai workshopokon keresztül, illetve elektronikus és telefonos kapcsolatfelvétel útján a **Horizont2020-ban** és más projektekben való **együtműködésük ösztönzése céljából**. Szeretnénk, ha új konzorciumok alakulnának ki, melyek sikerrel pályázhatnak a keretprogram és más pályázati kiírások felhívásaira.

A **Gábor Dénes Tudományos Társasággal** való kapcsolat ápolása segíti a németországi magyar kutatókkal való együttműködések ösztönzését és velük közös rendezvények, projektek életre hívását.

Célnak tekinthető a Magyarország és a Fraunhofer Társaság közötti kapcsolat mélyítése és új magyarországi Fraunhofer - Intézet létrehozásának az elősegítése. Ehhez kapcsolódóan szükség van németországi Fraunhofer – intézményekkel a már meglévő és új kapcsolatok szorosabbra fűzésére.

Mai gazdasági világunk fontos részét képezik az újonnan alapított, nagy növekedési potenciállal kecsegtető, újszerű (innovatív) ötleten alapuló **startup vállalkozások**. Magyarország tavalyi évben útjára indított „Runway Budapest-A startup credo” c. stratégiája azt a célt tűzte ki célul, hogy Budapest 2020-ra Közép-Kelet Európa startup fővárosává váljon. Nyugat-Európában Berlin az utóbbi évek folyamán jelentős rangot vívott ki a startup vállalkozások körében. Keresett célpont a cégek körébe, sok német és más nemzetiségű

„startupper” próbál itt szerencsét. Prioritást élvez tehát a **magyar és a német startup világ közötti kapcsolatok erősítése.**

A német-magyar tudományos és felsőoktatási kapcsolatok fontos részét képezik az egyetemek és a főiskolák közötti oktatói és hallgatói cserék, illetve oktatási és kutatási projektek. Ezen kapcsolatok elmélyítésére és újak kiépítésére jó lehetőségként szolgálnak a **magyar felsőoktatási intézménynek/intézményeknek a német partneregyetemeikkel való találkozója** a berlini Magyar Nagykövetségen. Ezt segítheti továbbá a **magyar egyetemek, főiskolák megjelenése német felsőoktatási intézmények „Auslandsstudienmesse” elnevezésű rendezvényein**, melyen egy-egy ország vagy országcsoport felsőoktatási intézményei mutatkoznak be. Ezáltal népszerűsítik magukat és felhívják alap-és mester, illetve posztgraduális és doktorandusz képzési programjaikra a német egyetemi hallgatók figyelmét.

Az **Alexander von Humboldt Alapítvány** pályázatai révén számos magyar kutatónak nyílik lehetősége német egyetemen/kutatóintézetben tapasztalatot szereznie. Az alapítvány minden évben nagyszabású rendezvényt szervez Berlinben az adott év összes Humboldt-ösztöndíjasának a tiszteletére. Ehhez **kapcsolódóan javasoljuk az adott évi magyar ösztöndíjas kutatók számára egy nagykövetségi találkozó megszervezését.** Szeretnénk részt venni szakmai sikereik méltatásában és biztosítani akarjuk őket arról, hogy Magyarország számít rájuk ösztöndíjuk befejezése után, szeretné, ha szaktudásukat hazánkban kamatoztatnák.

A **Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD)** statisztikáiból az derül ki, hogy a Magyarországot érintő programok résztvevőinek számában erős visszaesés figyelhető meg az elmúlt 12 évben. 2000 óta közel a felére esett az ösztöndíjban részesült német és magyar egyetemi hallgatók, kutatók száma (2000: 1 940 fő; 2012: 1 158 fő).

Ezért fontos feladatnak tekinthető a DAAD - programok népszerűsítése a magyar felsőoktatási intézmények hallgatóinak körében. Ezek az ösztöndíj lehetőségek hozzájárulnak a német nyelvi kompetenciák fejlesztéséhez, lehetőséget adnak a nemzetközi oktatási és kutatási környezetben való tapasztalatszerzésre és erősítik a munkavállalási esélyeket, illetve a két ország közötti felsőoktatási és kutatási együttműködések.